

כך הוקם
קונגרס המעברות
עמ' 9

כמעלי כל הארצות התאחדו!

זה הדור

زو هديرخ ZO HADEREKH
גיליון 13 / 27 במרס 2024

אשליית הנצחון המוחלט

אין וטו
אמריקאי

שיא במסחר
עם טורקיה

מכתבים למערכת

נולדו כאן אבל אינם ישראלים

כבר ב-8 באוקטובר היה ברור לנו שכמוקד לפליטים ולמהגרים עלינו להיות כתובת לכל חסרי המעמד שנפגעו בטבח. בדצמבר שתפנו בסיפורה של ג'ני (שם בדוי), צעירה בת למהגרים, שנולדה וגדלה בישראל ושרדה את הטבח הנורא במסיבת הנובה. אחרי מאבק מתיש בבירוקרטיה – קיבלה ג'ני סוף-סוף הכרה כנפגעת פעולת איבה.

ישראל היא המדינה היחידה שג'ני מכירה, וכבר שנים ארוכות שהיא מנהלת הליכים משפטיים להסדרת מעמדה. למרות זאת, עבור מדינת ישראל היא "חסרת מעמד". ב-6 באוקטובר היא חגגה עם חבריה במסיבת הנובה, עד שבבוקר 7 באוקטובר, הפכה המסיבה טבח נורא שנרצחו בו מאות מבלות ומבלים. כמו חבריה, ג'ני נמלטה מעשרות מחבלים חמושים. לאחר שעות ארוכות, במהלכן התחבאה עם חבריה בשטח. הם הצליחו לחבור לכוחות החילוץ ופנו מהשטח.

אך בניגוד לחבריה המחזיקים בתעודת זהויה ישראלית, ג'ני נתקלה בחסמים אשר מנעו ממנה לקבל את הסיוע הכלכלי הראשוני שהעניק הביטוח הלאומי לשורדי הזוועה. חודשים ארוכים ליורנו את ג'ני מול שלל האתגרים הבירוקרטיים של הביטוח הלאומי, עד שלבסוף הכירה מדינת ישראל בג'ני כנפגעת פעולת איבה. המשמעות היא שג'ני קיבלה את הסיוע הכלכלי, לו הייתה זכאית זה מכבר.

ג'ני אינה חסרת המעמד היחידה ששרדה את הטבח. שבועות ספורים אחרי 7 באוקטובר הגיעו למשרדנו מישל ודניאלה (שמות בדויים), ילדות בנות 11 ו-12, שהתארחו בסוף השבוע של שמחת תורה באחד מקיבוצי העוטף. בבוקר המתקפה הן התעוררו לקולות האזעקות. במשך שעות רבות הן, חברת המשפחות שהתארחו איתן והתינוק שלה, הסתגרו יחד בממ"ד בבית הארחה של הקיבוץ. בממ"ד הן שמעו על עוד ועוד מקרי רצח מזעזעים בקיבוץ.

ג'ני, מישל ודניאלה לא הפכו ישראליות ב-7 באוקטובר. הן נולדו וגדלו כישראליות, אך הן חיות כאן ללא זכויות ובסכנת גירוש מתמדת. המדיניות של משרד הפנים, האוסרת על מהגרות עבודה - שישראל מתירה את כניסתן – לקיים קשרים רומנטיים ולגדל כאן את ילדיהן, עומדת בניגוד לטבע האנושי הבסיסי ביותר. אנחנו כמוקד לא מוכנות להשלים עם מציאות בה ילדות וילדים, צעירות וצעירים, גדלים בינינו אך נותרים חסרי זכויות במולדתם. מבחינתנו, המאבק רחוק מלהיגמר. אנחנו מקווים כי המדינה, שכבר הכירה בהן כשורדות של האסון הנורא, תיתן את האסמכתא הרשמית למה שהיה ברור לג'ני, לדניאלה ולמישל כל חייהן – שהן ישראליות.

כבר למעלה מחמישה חודשים שלגד עומד נגד עניינו עיקרון אחד, פשוט וברור – לא להשאיר אף אחד מאחור. אנחנו נהפוך כל אבן, נעמוד מול הבירוקרטיה המתנשה ביותר, כדי לוודא שכל אדם, ללא קשר למעמדו בישראל, יקבל את הזכויות המגיעות לו.

עו"ד נטע מישלי

המוקד לפליטים ולמהגרים

ניתן לשלוח מכתבים למערכת באמצעות הדוא"ל
zohaderekh@gmail.com
או לחיבת דואר 26205 ת"א-יפו 6126102

דברים בשם אומרם

בארה"ב קוראים בעיון רב את 'זו הדרך'

"דרו"ח של המודיעין האמריקני קבע ששרידותו של בנימין נתניהו כראש ממשלה ויציבות הקואליציה שלו נמצאים בסכנה על רקע המלחמה בעזה. 'חוסר האמון ביכולתו של נתניהו למשול העמיק והתרחב בציבור עוד יותר משהיה לפני המלחמה, ואנו צופים הפגנות גדולות בדרישה להתפטרותו ולקיום בחירות חדשות. ממשלה שונה ומתונה יותר היא תרחיש אפשרי', נכתב בדרו"ח שפרסם מנהל המודיעין הלאומי של ארה"ב."

ברק רביד, "וואלה", 12.3

איך אמר ליבוביץ' יודו-נאצי

"הרב אליהו מאל, ראש ישיבת הסדר ביפו, אמר בכנס ישיבות כי צריך להרוג את כל האוכלוסייה ברצועת עזה. 'הסברה בזה מאוד ברורה, לא תהרג אותם - הם יהרגו אותך', אמר מאל בכנס שהתקיים ביבנה, 'המחבלים של היום הם הילדים של המבצע הקודם שהשארת אותם בחיים, והנשים בעצם אלה שיוצרות את המחבלים'. מאל נשאל אם גם זקנים צריכים להיהרג במלחמה וענה: 'אין בלתי מעורבים, גם אדם זקן מסוגל להרים רובה ולירות'."

"הארץ", 9.3

משהו מסריח במשטרה

"המשטרה קיבלה לאחרונה אישור תקציבי לרכוש כמות עצומה של 'נזול בואש' - הנזול המסריח שאותו יורה מכת"זית בעת פיזור הפגנות. הסכום שאושר עומד על כמיליון שקל והוא ישמש במהלך 2024 לרכישת 96 קוב של הנזול, כמות שוות ערך לכ-600 חביות סטנדרטיות. הכמות הזאת מצטרפת למלאי שכבר קיים במשטרה בהיקף של כ-70 קוב. בשנים האחרונות רוכשת המשטרה באופן קבוע את נזול הבואש מחברת אודורטק שבמושב אביעזר. הרכישה נעשית בהליך של פטור ממכרז בטענה שהחברה היא היצרן היחיד שיכול לספק את הנזול. בדיון שבו אושר תקציב הרכישה הנוכחי הסביר אגף המבצעים של המשטרה, כי הכמות הגדולה נובעת מ'היקף שימושים מוערך שמחייב את המשטרה להיערך לרכש בהיקף המבוקש לצורך מבצעי'."

שוקי שדה, "שומרים", 4.3

בנק ישראל מעלה את הריבית ורע לו

"חוקרי בנק ישראל ניתחו את תגובת משקי הבית להעלאות הריבית ומצאו שהן פגעו בעיקר בשכבות החלשות. השפעת העלאות הריבית על ההחזר החודשי גדולה ביותר מ-50% בקרב השכבות החלשות בהשוואה לחזקות: במהלך תקופת העלאות הריבית עלה ההחזר החודשי הממוצע בקרב נוטלי משכנתאות מהשכבות החלשות בכ-15%, לעומת כ-10% בקרב השכבות החזקות."

גל רקובר, האתר "דבר", 13.3

היסטות בחאן יונס בעקבות הפצצה ישראלית (צילום: וואפא)

אשליית הניצחון המוחלט ומחירה

אחד מהם הוא - חיזוק הכוחות הפלסטיניים התומכים במאבק מזוין ללא פשרות. כדי להשיג זאת, חיזקה ישראל ארגונים אסלאמיסטיים כמו חמאס והג'יהאד האסלאמי, במטרה להחליש את פתח' ואש"ף ולדחוק אותם מעמדת ההנהגה. ישראל העדיפה לחזק את חמאס, השואף במוצהר לכונן מדינה אסלאמית בכל השטח שבין הירדן לים, ולא לנהל משא ומתן עם אש"ף.

הקונספציה ששלטה בישראל עד 7 באוקטובר גרסה ש"שקט ייענה בשקט": ישראל תתן מחוות לחמאס וזה לא ישגר לעברה רקטות. כבר דובר רבות במדיניות העברת הכסף הקטארי שיישם נתניהו – כסף שיועד לכאורה למטרות הומניטריות ולשיפור חיי האזרחים ברצועה, אך בפועל חיזק את ארגון החמאס. נתניהו האמין שאם יעביר מיליוני דולרים לרצועת עזה, הוא יקבל בתמורה שקט מדיני וצבאי ארוך טווח. אך הסכומים האדירים שנתניהו אישר לקטאר להעביר באמצעותו אפשרו לחמאס להצטייד בנשק רב, באמצעותו יצאה לפועל מתקפת הטרור הרצחנית ב-7 באוקטובר.

מדיניות חיזוק הארגונים האסלאמיסטיים הקיצוניים על חשבון כוחות לאומיים פרוגרסיביים אינה ייחודית לישראל. מדיניות זו אפיינה ומאפיינת פרויקטים קולוניאליים, והיא תמיד מתפוצצת בפרצופם של מבצעי. דוגמא ידועה לכך - שיתוף הפעולה של ארה"ב עם הטליבאן ועם אל-קאעדה נגד ממשלת הרפובליקה הדמוקרטית של אפגניסטן ונגד ברית המועצות. משיתוף פעולה זה הפכו למציאות אחד המשטרים האסלאמיסטיים החשוכים בהיסטוריה וארגון טרור עולמי, אשר ב-11 בספטמבר 2001 ביצע את הפיגוע הקטלני ביותר בהיסטוריה של ארצות-הברית.

לתומכים בהמשך המלחמה עד "הניצחון המוחלט" אני אומר: לעולם לא יושג ניצחון כזה. הוא לא יושג כי ממשלת נתניהו לא רוצה בסיומו של הסכסוך הישראלי-פלסטיני. החמאס שואף להמשיך ולשלוט ברצועת עזה, ולישראל הרשמית נחוץ החמאס כדי להמשיך ולהתבוסס בסכסוך הישראלי-פלסטיני. את מחיר המלחמה משלמים הם ואנחנו – בני שני העמים. עד שלא תקום מדינה פלסטינית עצמאית בצד ישראל, נמשיך להרוג, להיהרג ולדמם בשם החזון הציוני של עליונות יהודית מהירדן ועד הים.

יהלי סער לאלו

ב-7 באוקטובר אירעה מתקפת הפתע הרצחנית של חמאס על יישובי הדרום. בתגובה יצאה ישראל למלחמה רצחנית לא פחות, תוך הרג המוני של אזרחים, הרס חסר-תקדים של רצועת עזה ופגיעה בבתי חולים, באוניברסיטאות, במסגדים, במונומנטים היסטוריים ועוד.

המלחמה נמשכת זמן רב יותר מכפי שמישהו שיער. אלפי חפים מפשע נהרגו בעזה ובישראל, והחטופים עדיין מוחזקים בידי החמאס ולא ממש מעניינים את ממשלת הימין – במקרה הטוב. במקרה הרע, הממשלה מפקירה אותם כדי לבסס את הכיבוש מחדש של רצועת עזה ולשוב ולהקים את התנחלויות גוש קטיף.

המשך המלחמה מעלה שאלות קשות על מדיניות ישראל כלפי החמאס השולט ברצועת עזה. המלחמה נמשכת כמעט חצי שנה, ועדיין לא ברור מתי וכיצד היא תסתיים. ראש הממשלה נתניהו ועושי דברו מדברים על "מלחמה עד הניצחון המוחלט", אשר צפויה להמשך עד "הניצחון הסופי". מה יכלול אותו "ניצחון סופי"? האם נתניהו עצמו יודע? "מדוע ישראל לא מצליחה לנצח את החמאס"? – שואלים רבים בימים אלה, ולא מוצאים תשובה. יש לכך כמה תשובות אפשריות, אך אני מבקש להציע את התשובה הפשוטה ביותר – ממשלת נתניהו פשוט אינה מעוניינת בכך.

לישראל הייתה יכולת ואפשרות לחסל את ראשי חמאס ולנטרל את היכולות הצבאיות שלו עוד לפני פרוץ המלחמה, לו הייתה רוצה בכך. לדעתי, ממשלת ישראל אינה מעוניינת בחיסולו המלא של חמאס משום שארגון זה משרת את האינטרסים של ישראל וארה"ב במזרח התיכון: פילוג פנים-פלסטיני והנצחת הכיבוש.

מבחינת ישראל, התועלת העיקרית בשלטון חמאס ברצועת עזה היא מניעת הקמתה של מדינה פלסטינית. שלטונו של חמאס מאפשר לישראל לטעון, כי כינון מדינה פלסטינית ריבונית בשטחי הגדה המערבית ורצועת עזה תוביל למתקפות טרור על שטחה, ולכן אין פתרון זולת שליטה ישראלית בשטחים אלה. במילים אחרות, המשך הכיבוש. הימין הישראלי ניסה, מנסה, וימשיך לנסות לקבור בדרך זו את פתרון שתי המדינות.

במקום פתרון מדיני, משווק הימין הישראלי לציבור את האשליה, כאילו אפשר לסיים את הסכסוך באמצעות "הכרעה". כלומר, שימוש בכוח כדי להביס את הפלסטינים כחלופה למשא ומתן ופשרה. לרעיון ההכרעה כמה פנים.

הסכמה בינלאומית נגד תקיפה ברפיח

דובר משרד החוץ הצרפתי הזהיר השבוע, כי חיילי צה"ל בעלי אזרחות כפולה עלולים עשויים לעמוד לדין בארצם בגלל פשעי מלחמה. על פי ידיעה שפורסמה ביומון "הומניטה", הדגיש הדובר: "לפי הדין הצרפתי, ניתן להעמיד לדין אזרחי צרפת השוהים בחו"ל המואשמים בפשעים – גם במסגרת הפעילות הצבאית ברצועת עזה". ההבהרה של הדובר, כריסטוף למואן, באה בעקבות סרטונים שהופצו ברשתות החברתיות בצרפת. בסרטונים ניתן להבחין בחיילי צה"ל דוברי צרפתית מבצעים עינויים, בוזזים בתים ואפילו מתפארים במעשי טבח תוך השמעת ההמנון הלאומי הצרפתי "המרסייז". על פי הערכות בפרס, כ-4,000 אזרחים צרפתים משרתים בצה"ל.

ההכרזה הצרפתית הגיעה לאחר הצהרה דומה בדרום אפריקה. נלדי פנדור, שרת החוץ של דרום אפריקה, הכריזה בשבוע שעבר שחיילי צה"ל המחזיקים באזרחות דרום אפריקאית ייעצרו עם כניסתם למדינה: "התרעתי לפני דרום אפריקאים, אלה הלוחמים בצד צה"ל או כחלק ממנו: אנחנו מוכנים. כשתשובו הביתה נעצור אתכם". פנדור נאמה בכנס שעסק בסולידריות של דרום אפריקה עם הפלסטינים ובעתירה שהגישה נגד ישראל לבית המשפט לצדק בהאג. בחודשים האחרונים התריעה דרום אפריקה לא אחת, שאזרחיה עלולים להיות חשופים להעמדה לדין במדינה אם יתעורר חשד שהפרו את הדין הבינלאומי בלחימה ברצועת עזה. משרד החוץ של דרום אפריקה פרסם הצהרה דומה עוד בדצמבר 2023.

"נוצר קונצנזוס בינלאומי נגד פעולה צבאית ישראלית ברפיח" – אמר בשני (25.3) מזכ"ל האו"ם אנטוניו גוטרש בעת ביקור בירדן, שעות ללפני החלטת מועצת הביטחון הקוראת להפסקת אש (ר' עמ' 10). שר החוץ של ירדן אימן א-ספדי, שערך מסיבת עיתונאים עם מזכ"ל האו"ם, הוסיף: "אנו דורשים הפסקת אש מיידית ברצועת עזה והכנסה של סיוע הומניטרי". הוא הוסיף כי ירדן תמשיך לשאת פעולה עם האו"ם "נגד ההפרות הישראליות של הדין הבינלאומי". והנתונים: משרד הבריאות בעזה מסר, כי מתחילת המלחמה נהרגו בה 32,333 פלסטינים ו-74,696 נפצעו – רובם נשים וילדים.

גוטרש הדגיש בשיחה עם העיתונאים בעמאן: "העברת סיוע הומניטרי לעזה מחייבת הפסקת אש מיידית. הפתרון היחיד לסכסוך הוא שתי מדינות. מתן סיוע לעזה פירושו – פתיחת מעברים נוספים והסרת ההגבלות בצד הישראלי". בהתייחסו לרפיח אמר גוטרש, כי גוברת ההסכמה הבינלאומית לגבי הפסקת אש והשכנוע שפעולה ברפיח תגרום אסון הומניטרי. "שמעתי על כך מארצות-הברית, מהאיחוד האירופי וכמובן מהעולם המוסלמי: יש לומר בבירור לישראל – פלישה קרקעית לרפיח עלולה להמיט אסון הומניטרי", ציין גוטרש.

גם קמלה האריס, סגנית נשיא ארצות-הברית, הזהירה השבוע מפני תקיפה ישראלית ברפיח. היא הבהירה כי ייתכנו השלכות על היחסים בין המדינות. "היינו ברורים בכך שכל פעולה צבאית ברפיח תהיה טעות גדולה", אמרה האריס בראיון ששודר ברשת א.ב.י.סי. והוסיפה: "הסתכלתי במפות. אין שום מקום שאנשים אלה יפוגו אליו. ישנם ברפיח 1.5 מיליון איש שאמרו להם ללכת לשם", הדגישה. דבריה של סגנית הנשיא, שהיו הנחרצים ביותר מצד הממשל האמריקאי נגד המבצע המתוכנן ברפיח, מצטרפים להתרעה של גוטרש בדבר "הסכמה בינלאומית ברורה לפיה פעולה קרקעית ברפיח תגרום קטסטרופה הומניטרית".

בראשון (24.3) שוחח גוטרש עם עובדי סיוע בצד המצרי של רפיח ומאוחר יותר צייץ: "עובדי הסיוע זקוקים למשאבים, לגישה ולביטחון עכשיו... כמה מהם, שצברו עשרות שנים של ניסיון, אמרו שמעולם לא נתקלו במצב קשה כל כך".

עובדים סוציאליים קוראים להפסיק את ההרג בעזה

כ-200 עובדים סוציאליים, יהודים וערבים, מגנים את ההרג חסר התקדים באזרחי עזה. הם דורשים לאפשר באופן מידי מתן סיוע ויצירת תנאים הומניטריים עבור תושבי הרצועה, ובפרט עבר הילדות והילדים חסרי הישע. כך עולה מעצומה מקוונת שפרסמה העמותה עו"סים שלום.

בעצומה נכתב: "ב-7 באוקטובר מדינת ישראל חוותה טבח נוראי שלא היה כמותו מאז היווסדה. הטראומה האישית והקולקטיבית כואבת לאין שיעור והאובדן בלתי נתפס. אנו, נשות ואנשי טיפול הנמצאות בחזית העשייה, מבינות לעומק את גודל הזוועה ואת הטראומה האישית והקולקטיבית שחווים כלל אזרחיות ואזרחי ישראל. מאז, מתרחש אסון הפוגע בכלל בני האדם החיים באזור. עם זאת, כנשות וכאנשי טיפול אנו יודעות שהמשך מעגל הדמים אינו פתרון".

"אנו מבקשות להפסיק את מעגל הדמים המשאיר ילדים רכים וקטינים חסרי ישע ללא משפחה וללא כל רשת תמיכה. אנו עדות ועדים להרג, להרס ולפגיעה חסרת תקדים בילדות ובאזרחים חפים מפשע, תושבי רצועת עזה. כמומחיות בתחום רווחת הילד, אנו מפצירות בקובעי המדיניות שלא להתעלם ממצבם הקשה של הילדים החיים תחת אש: ילדי ישראל הנפגעים שוב ושוב, המפונים ונפגעי הטבח, והילדים הרבים בעזה אשר נותרו ללא משפחה. יש לבצע באופן מידי את כל הפעולות הנדרשות, כדי למנוע את התפתחותו של דור נוסף בו תשרור השנאה. זו תגרום להמשך היותה של עזה כר פורה להתארגנות טרור, כמו זו שפרצה ב-7 באוקטובר", נאמר עוד בעצומה.

קבלו את

זו הדרך

מדי שבוע בדוא"ל

או בדואר רגיל

המעוניינים לקבל בדואר אלקטרוני, ללא תשלום, מתבקשים לשלוח

כתובת דוא"ל אל: zohaderekh@gmail.com

המעוניינים לקבל בדואר רגיל, מתבקשים לכסות את הוצאות

המשלוח באמצעות תרומה של 150 שקל בשיק לפקודת המפלגה

הקומוניסטית הישראלית, ת"ד 26205 תל-אביב 6126402

היוזמה הישראלית חוזרת על טעויות אוסלו

חתירה עיקשת ונחושה לפתרון מדיני המאפיינת את השמאל העקבי. רק פתרון מדיני יבטיח ביטחון לכל תושבי האזור.

זוהר אלון

ממשלת "הימין על מלא" נגד הנשים

לאחרונה התברר כי הממשלה החליטה לפרק את המשרד לקידום מעמד האישה בראשות השרה מאי גולן (ליכוד) ולאחדו עם המשרד לקידום שיווין חברתי. במקביל הופסק, ביוזמת המשרד לביטחון פנים בראשות בן גביר, התקצוב של פורום מיכל סלה. עמותה זו הפעילה שני מיזמים שנועדו להגן על נשים המאוימות באלימות.

דו"ח חדש לגבי אלימות מגדרית, שפורסם לאחרונה ונכתב בשיתוף ארגוני נשים וארגוני מחקר רבים, מתאר מציאות קשה בה נשים יהודיות וערביות מופקרות לגורלן ולא זוכות להגנה מצד רשויות המדינה. במקום זאת הן זוכות בהקטנה מצד ממשלה מיזוגינית וגזענית, אשר מזלזלת באופן הבוטה ביותר בחיי נשים ערביות בישראל.

בפרסום של אתר המכון הישראלי לדמוקרטיה לכבוד יום האישה 2023 נמצא, כי לאחר בחירות 2022 הדרדר מספר חברות הכנסת ל-26% בלבד מכלל חברי הכנסת - נתון הנמוך ממספר חברות הכנסת בכנסת ה-24 שעמד על 35. עוד נמצא, כי מספר השרות נפל מ-9 בממשלה בנט-לפיד ל-6 שרות בלבד בממשלת נתניהו-בן גביר. ישנו קשר ישיר בין ייצוג נשים בכנסת ובממשלה ונוכחותן בדרג מקבלי החלטות לבין הכללת סוגיות הקשורות באופן ישיר לנשים ולאזרחים בכלל כמו ביטחון, בריאות ורווחה.

הצעת תקציב 2024, שאושרה בכנסת, מתעלמת ממגפת האלימות נגד נשים, בדו"ח של מרכז אדווה "תקציב המדינה בהיבט מגדרי" נכתב: "בהצעת התקציב של המשרד לביטחון לאומי אין אזכור של נושא ההתמודדות עם אלימות נגד נשים, לא ביעדים המרכזיים של המשרד ולא בתוכניות עבודה".

אין צל של ספק, כי מצב הנשים מדרדר במדרון תלול בשנים האחרונות וכי זה יימשך תחת ממשלת נתניהו-בן גביר בכל אספקט של החיים בישראל ובפלסטין.

ח"כ עאידה תומא סלימאן (חד"ש-תע"ל), בתפקידה כיו"ר הוועדה לקידום מעמד האישה, העלתה בוועדה עוד בשנת 2015 הצעת חוק להקמת רשות לאומית למניעת אלימות במשפחה ונגד נשים, וכך אמרה אז: "רשות למאבק בסמים ולבטיחות בדרכים יש, אבל הגנה על כל הנשים והילדים בארץ לא מספיק חשובה להצדיק הקמתה של רשות?".

למען ביטחונן ועתידן של הנשים היהודיות והערביות יש להפיל את ממשלת נתניהו-בן גביר ולהחיות את הצעת החוק של ח"כ תומא-סלימאן. כשתאושר, זו תכפה על רשויות המדינה איסוף נתונים מהימן, הקמת רשות סטטוטורית לטיפול בנושא ותביא לגיבוש מדיניות יעילה בשיתוף ארגוני נשים וחברה אזרחית. אלה יגבירו משמעותית את ההגנה על חיי הנשים והגברים, יהודים וערבים.

ריקה הלוי

"ממשלת ישראל הנוכחית הביאה את ישראל לנקודת שפל ביטחונית, מדינית וחברתית, ששיאה בטבח 7 באוקטובר. מדיניות ניהול הסכסוך של נתניהו ומהלכי הסיפוח של הימין הדתי-קיצוני הפכו לאיום קיומי על מדינת ישראל" - אלה מילותיהם של מנסחי המסמך החדש: "היוזמה הישראלית - חלופת המחנה הדמוקרטי למדיניות הממשלה: מפת דרכים מדינית לביטחון ארוך טווח", אשר פורסם בשיתוף פעולה בין מכון מיתווים למדיניות חוץ אזורית לבין קרן ברל כצנלסון. מנוי עיתון סוף השבוע של "הארץ" קיבלו חוברת קטנה ובה פרטי היוזמה: מעין חלופה להיעדר תוכנית מדינית רשמית "ליום שאחרי" בעזה ותגובה לתוכנית המדינית של המתנחלים להקמת ההתנחלויות בעזה מחדש.

כותב המסמך הוא עומר צנעני, בכיר לשעבר בצבא ובאמ"ן, אשר עסק בליווי התהליך המדיני מול הפלסטינים. צנעני הוא ראש התוכנית לקידום שלום במכון מיתווים וחבר המועצה לשלום וביטחון. ב-2015 פרסם את ספרו: "תהליך אנאפוליס: נווה מדבר או פאטה מורנגה".

מחנה המכונה ליברלי-דמוקרטי

היוזמה החדשה-ישנה מסמלת את ההתקפות וההדשדוש במקום של השמאל הציוני במשך עשורים. מרבית הסעיפים במסמך הופיעו במסמכים רבים ובוועידות רבות אחרות וישנה הסכמה ציבורית רחבה על סעיפים רבים כמו: הסכם אזורי עם ערביות בינלאומיות, חילופי שטחים, הסדרי ביטחון, ועידת שלום בינלאומית (ועידת קמפ דייוויד - 2000, יוזמת ז'נבה - 2003, ועידת אנאפוליס - 2007).

כזכור, התפרק השמאל-מרכז מנכסיו האלקטורליים והתכנס בכנסת האחרונה לארבעת המנדטים של סיעת העבודה. חברי כנסת אלה מנסים, במעט הכוח שיש להם ובהיעדר השפעה ממשית, להעלות על סדר היום הציבורי את האפשרות לחזור למו"מ ישראלי-פלסטיני. הם מתנגדים לתוכניות של שרי הממשלה המשיחית הנוכחית.

מעל למחצית מהחברה הישראלית (ימין מתון, מרכז ושמאל) תומכים בפתרון שתי המדינות. כך עלה בכל הסקרים שנעשו בשנים האחרונות. התמיכה בתהליך מדיני ובמו"מ ישראלי-פלסטיני נשארת קבועה: מעל 50%. אולם, הפער בין התמיכה הציבורית למיעוט הייצוג הפוליטי מונע מאנשי ציבור וממכוני מחקר לקדם תוכניות מדיניות.

עומר צנעני מודע היטב לכך שאין חידוש ניכר במסמך שכתב, ולכן הוא מציין סעיפים שהם בגדר חידוש. הראשון הוא - ביטול הגישה החד צדדית (ההתנתקות 2005) וההיעדר של יעד סופי (הסכם אוסלו 1993). החידוש השני לטענתו הוא הדרגתיות. אלא שזו בפועל חזרה על הטעות של חד-צדדיות שנעשתה בהסכמי אוסלו: חלוקת הפתרון המדיני לשלבים עם נקודות יציאה אפשריות מההסכם.

שבויה בקונספציה

אולם הנקודה החשובה ביותר היא שגם היוזמה המדינית-ביטחונית החדשה שבויה בדיוק באותה קונספציה של טרום פריצת המלחמה: ישראל תחכה נצח להקמת מדינה פלסטינית בצד ישראל ותאמין כי לא תפרוץ מלחמה עקובה מדם שתגרור את האזור כולו לעימות הרסני.

מחנה המרכז-שמאל, או הליברלי-דמוקרטי בשמו החדש, צריך לבחור בין החד-צדדיות המאפיינת את הימין לבין

פוליטיקלי קורקט, פינקווישינג וצביעות

בישראל, גם בקרב הקהילה הגאה מושמעות אותן סיסמאות, למרות שמה שקורה בפועל רחוק מדמוקרטיה כמזרח ממערב. בעזה ובשטחים מנצלים פלסטינים להט"בים כמשתפי פעולה. לשם כך מאיימים עליהם שאם לא ישתפו פעולה עם הממסד הציוני - יסגירו אותם למשפחות שלהם. אך בהתאם לנרטיב הציוני, ממילא היו זורקים אותם מהגג בין בשל האשמה בשיתוף פעולה או משום שנחשפה נטייתם המינית.

זוג גייז שירו ב-20 מחבלים

מאז מלחמת הטבח בעזה, אשר החלה בעקבות טבח 7 באוקטובר, אנחנו עדים שוב ושוב לגאווה של חיילים גאים. הם משרתים בצבא שעד לפני 20 שנה מנע זאת מדומים להם. אך בו זמנית מטילים פצצות על להט"בים פלסטינים בדיוק כמו על ילדים, נשים וזקנים. סטטיסטיקה, הלהט"בים הם לפחות 10% מכל ההרוגים. כלומר, לפחות 2,800 איש. אבל מבחינת צה"ל הכל בסדר, כי בסיירת משרתת חיילת טרנסית. איפה האמפתיה כלפי הגייז בעזה? איפה הסולידריות של הליברלים עמם? אם לציבור הליברלי בישראל היה אכן אכפת מזכויות לקהילה הגאה, הוא היה מבין שכביכול הישגים כמו "זוג גייז ירו ב-20 מחבלים" לא משרתים דבר לבד מפרס ניחומים ומנקיפות מצפון של אנשים כמו טלי גוטליב, שאמרה: "אני לא מסכימה עם כל חברי הקואליציה אבל היה חשוב יותר להקים איתם ממשלה מאשר ממשלת שמאל".

ובמערב?

מאז החלה המלחמה, גוברים בעולם הקולות נגד ההפצצות בעזה. אצלנו, כרגיל, אומרים שזו אנטישמיות ושכולם שונאים את ישראל. אבל כנראה שאין דבר המפריע לציבור הציוני הנאור יותר ממחאת הלהט"ב באירופה/אמריקה: קוויריות בעד עזה. האנטגוניזם הישראלי כלפי אותו נוער גאה, הרוואה את הטיהור האתני אשר מתרחש ברצועת עזה ולא מוכן לשתוק, כי הוא מבין שכרגע יש אנשים שסובלים יותר, הוא דוגמא מובהקת לפינקווישינג ולאנטי-סולידריות הטבועה בציונות. בהקשר של אי-תמיכה במלחמה, פתאום מותר להגיד נגד גייז וקהילת הלהט"ב דברים שבדרך כלל לא נושאים חן בעיני הציבור הרחב.

זה לא גילוי שהממשלה הנוכחית היא החשוכה ביותר. בממשלה ישנם שרים הרואים בקהילת הלהט"ב "תופעה מזוויעה שהמיתה עלינו את אסון 7 באוקטובר". אמירות כמו: "מצעד הגאווה מסוכן יותר מדאעש ומהחמאס" מתקבלות בשתיקת הסכמה אפילו מצד יושב ראש הכנסת. השאלה היא, מדוע לא מדיחים את הממשלה הזאת?

למה אמיר אוחנה ומאי גולן מסוגלים לשבת בקואליציה הכוללת אנשים כמו מיכל וולדיגר שרואה בטיפולי המרה אמצעי לסייע לאנשים "מבולבלים ולא יציבים בנפשם"? או עם משה גפני שהשחיל אמירה מיזוגנית על נועה קירל? התשובה ברורה, אפילו בן גביר אמר אותה: הממשלה תיפול כאשר המלחמה תסתיים. הציבור קיבל הוכחה מוחצת עד כמה אנשים כמו אמיר אוחנה מוכנים למכור את העתיד של הילדים שלו עצמו עבור החלום הרטוב של אנשים כמו סמוטריץ' או אורית סטרוק בדבר חזרה לגוש קטיף בכל מחיר. הוכחה זו היא כנראה הדבר הטוב היחיד שאני יכול לומר על הממשלה הזאת.

אברים סידיני פרבי

אין רק שחור ולבן, אין טוב או רע מוחלטים. העולם מורכב וכדי להבין אותו צריך לבחון את התמונה המלאה. בעשורים האחרונים משרתת התפיסה המכונה פוליטיקלי קורקט את אינטרס הבורגנות בצורה הפרודוקטיבית ביותר. במקום להתמקד בשורש העניין: בבעיות החברתיות, כגון אלימות משטרתית כלפי מיעוטים, ולהיאבק למען מטרות משותפות, מובילה אותנו החברה הניאו-ליברלית לאינדיבידואליזם קיצוני ולהתרכזות בדברים שוליים. הערך העליון של החברה הקפיטליסטית הוא נוחות האינדיבידואל וכל דבר שפוגע בה הוא פסול. מבחינתה, אין ערך לוויכוח אינטלקטואלי כן המנסה לפענח את האמת.

לפי השיח הליברלי הפוסט-מודרני, אין אמת והכל סובייקטיבי. זאת בניגוד לגישה המרקסיסטית, לפיה קיימים אמת ומדע, אבל תמיד אפשר לגלות עוד. כאשר נעשה שימוש במילים כמו אוטיסט או הומו קללות, מקובל להגיב בהערות כגון: "מפגר זו לא קללה", בלי להסביר למה החברה מתייחסת להן כקללה. האולטרה-אינדיבידואליזם בחברה שלנו מנוון את המאבק לשוויון ולצדק, ומוחץ את הרעיונות בדבר חברה שבה האינדיבידואל נמנה אם משהו גדול ממנו. החל בשנות השבעים, פסק השמאל המערבי לעסוק בבעיות החברתיות של הפועלים ובחוסר הצדק המהותי, ועבר לדבר על בעיות של מיעוטים כגון שחורים, היספאנים וחברי קהילת הלהט"ב. הצעד הזה היה מחושב. ישנן הוכחות לכך שלסי. אי. אי. הייתה מעורבות בעניין, כפי שפרסם כריס ג'פרס ב"איינ" אר ניוו". גלוריה סטיינס (ממנהיגות התנועה הפמיניסטית האמריקאית בשנות ה-60 של המאה ה-20) הייתה אנטי קומוניסטית שהובילה את האמירה הפמיניסטית בכיוון המנותק מתפיסה מעמדית.

כמובן שחשוב לדאוג לקבוצות מקופחות ולאפשר לקבוצות מדוכאות הגדרה עצמית. אבל בחסות הניאו-ליברליזם נוצר מעין נרקסיזם של קבוצות מקופחות: כל קבוצה חושבת רק על עצמה. אין מרכיב סוציאלי המאחד את האנשים כחברה. המניע של בעלי ההון היה ונתר רווחים. ההיסטוריה הקפיטליסטית היא דברי הימים של מאבק המעמדות ושל הקונפליקטים החברתיים. לבורגנות חשוב להסיט את השיח הציבורי מעיסוק בנושאים חשובים באמת כגון אלימות משטרתית, ניצול עובדים וטיהורים אתניים. בן אדם אינו רוצה שמישהו ירוויח על חשבוננו. לכן כאשר אנשים מבינים שהרווח, פרי העבודה שלהם, זורם לכיס האישי של העשירון העליון, פורצות מחאה והתקוממות. לכן כה חשוב לבעלי ההון לכוון את השיח לדברים אוטוריים כמו ההבדל בין מונח מדעי למילת גנאי. אנשים לומדים אמנם לכבד קבוצות מיעוט, אך חסרה להם ההבנה שמהו רקוב בקפיטליזם עצמו.

המקרה הישראלי

כך נוצרת מציאות אבסורדית: הקפיטליזם גורם למלחמות בהן נהרגים אלפים, ובמקביל מתפאר הצבא בזכויות לקהילה הגאה או בנשים הממלאות תפקידים בכירים במכונת ההרג שמטרתה לשמר את המשטר הקפיטליסטי הקולוניאלי.

אך בעוד שבארצות-הברית מדברים על מגדר, אייביליזם (יכולתנות) או גזענות תוך שיקוף האינטרס של הבורגנות האמריקאית, בישראל המניע העיקרי הוא - המשך הקולוניאליזם בשטחים הכבושים. כיד לחפות על כך, מושמעות אמירות ריקות מתוכן כמו: "אנחנו הדמוקרטיה היחידה במזרח התיכון" או "בעזה אין מצעד גאווה".

תושבים עזתים גולשים באינטרנט הודות לפרויקט GAZAWEB (צילום: GAZAWEB)

איך נלחמים בהאפלה התקשורתית בעזה

וגלגלות משמשים להשגת מטרות זו: "אנחנו מנסים ליצור רשת נגישה יותר. רכשנו כעשרים E-SIM, המרוכזים כעת באזור דיר אל-בלח. אנחנו יוצרים קשרים עם אנשים בשטח בכוונה לשלוח כמותם לאזורים נוספים".

מכשול משמעותי נוסף הוא החשמל הדרוש לטעינת הטלפונים. לופיציני מראה לנו סוללה ניידת שניתן להחזיק ביד אחת. יש לה כמה שקעי USB ופאנל סולרי מובנה. היעד הוא להכניס סוללות ניידות כאלה לעזה – משימה מורכבת נוכח הפיקוח הישראלי ההדוק על כל דבר הנכנס לרצועה. כל מה שעשוי לשמש להפקת אנרגיה – נבלם. לופיציני: "אנו מקווים להכניס יותר מאלה, כדי שהעצים שלנו ילבלבו".

גישה לתקשורת ולמידע היא זכות יסוד שהאו"ם מכיר בה. בנסיבות אחרות, סוכנויות או"ם מתערבות על מנת להבטיח את יישומה. צוות החירום לטלקומוניקציה פועל בדרך כלל להבטחת תקשורת טלפונית ואינטרנטית לארגונים הומניטריים ולאוכלוסייה האזרחית, תוך שימוש בצידוד מקומי. במקרה של עזה, צידוד זה אינו זמין בשל המצור הישראלי.

אפשרות אחרת שעלתה היא שימוש בטכנולוגיית WiMax – סוג של רשת אלחוטית מועצמת לטווח ארוך. עם זאת, WiMax דורש התקנת צידוד בולט בנקודה גבוהה. כאשר מל"טים ישראליים חגים בשמי עזה, התקנת צידוד זה עלולה לסכן את המשתמשים: הגג שישמש לו אכסניה עלול להפוך מטרה של חיל האוויר הישראלי.

לופיציני: "בהיעדר התערבות ממסדית, E-SIM הוא הפתרון היעיל ביותר. אך זה בסך הכל פלסטר. דרושים משדרים אמיתיים, כפי שנעשה במקומות אחרים. בצ'אפאס וברוג'אבה (דרום מקסיקו וכורדיסטן הסורית, בהתאמה – א"ט) לדוגמא, פרויקטים דומים התקינו רשתות מקומיות המספקות חיבור טלפוני ואינטרנטי".

Gazaweb היא אמנם יוזמה סמלית בעיקרה – אך זו יוזמה פוליטית ופופולרית, המגייסת משתתפים ברצועת עזה ומחוצה לה. היא מספקת תמיכה כלכלית ל"גנני האינטרנט" – המפעילים המקומיים אשר "נוטעים" את העצים והופכים אותם נגישים. "Gazaweb היא יוזמה סימביוטית, שיתופית וקהילתית", מסכם לופיציני.

קיארה קרוצ'יאטי, "איל מניפסטו"

תרגום מאנגלית: אסף טלגם

גלגלת, דלי, טלפון חכם ו-E-SIM. כך בונים "עץ רשת" בעזה. המטרה היא לאפשר לכמה שיותר אנשים גישה לאינטרנט – לא רק לשם תקשורת עם העולם שבחוץ, אלא גם כדי לשמור על קשר עם קרובי משפחה וחברים, לאתר נעדרים, לתאם פעולות חילוץ וסיוע, ולשמר את תחושת הקהילתיות שנקרעה לגזרים במלחמה.

מאז אוקטובר, עזה היא חור-שחור אינטרנטי. היקף התעבורה הרשתית צנח. לא נותרו ברצועה נקודות שידור בשל הפצצת תשתיות תקשורת, האפלה התקשורתית מכוונת והגבלת הגישה לחשמל. לפי המכון הטכנולוגי של ג'ורג'יה, העוקב אחר הנעשה, החיבור לרשת ברצועת ירד משיעור של 95% ב-6 באוקטובר לשיעור שנע בין 30% ל-1% מאז.

"השליטה הישראלית היא קפדנית: על חברות הסלולר הפלסטיניות מוטלות חסימות נרחבות. העזתים מתקשים להתחבר לרשת" – אומר מנולו לופיציני, אחד ממובילי Gazaweb, פרויקט קולקטיבי שיוזם ארגון הסיוע האיטלקי ACS. הארגון מסתמך על הכישורים הטכניים של מתנדבים, אשר נאבקים לפרוץ את ההאפלה התקשורתית.

עזה היא רצועת אדמה צרה, בסך הכל 360 קמ"ר, הגובלת בישראל ובמצרים. תושבים ששוהים סמוך לגבולות ויש ברשותם כרטיס סים ישראלי או מצרי מצליחים אמנם להתחבר לאינטרנט, אך מדובר בכודדים. הרעיון של "עצי הרשת" נולד מניסיון לעקוף את המחסור בכרטיסי סים ובגישה לחשמל. "מאז 7 באוקטובר, נעשה בלתי-אפשרי להכניס לעזה כרטיסי סים רגילים. עם זאת, אפשר להשתמש ב-E-SIM – גרסה וירטואלית של הכרטיס, המופעלת באמצעות קוד QR. בדרך כלל משתמשים בה תיירים וזרים: הם קונים חבילות דאטה כדי להישאר מחוברים לרשת בכל עת, כולל בעת מעבר בין מדינות" – מסביר לופיציני.

לאחר קמפיין גיוס כספים, הצליח Gazaweb לשלוח את כרטיסי הסיים הווירטואליים לעזה דרך המייל והוואטסאפ. הם מופעלים כעת על גבי תשתיות מצריות או ישראליות באמצעות טלפונים חכמים מתקדמים לאחר שהתשתיות העזתיות הושמדו. לאחר 7 באוקטובר, טלפונים חכמים אלה הפכו מצרך יקר-המציאות בעזה: בעליהם יכולים לפתוח נקודת גישה (הוט-ספוט) לעוד עשרות משתמשים. כדי לשדר למרחקים גדולים יותר, נחוץ להציב את הטלפון במקום גבוה, כך שהאותות שהוא משדר יעקפו מכשולים פיסיים. דליים

חרף התנגדות הנשיא ארדואן למלחמה בעזה

שיא במסחר בין טורקיה וישראל

נוסף על כך, ישראל מייבאת 95% מהמלט הנחוצה לה מטורקיה. אחד הלקוחות של ייבוא זה הוא משרד הביטחון. לפי המכון הטורקי לסטטיסטיקה, יצוא המלט לישראל הניב רווח בסך 174 מיליון דולר ב-2023. אחד מיצואני המלט הבולטים לישראל הוא התאגיד "ארן", החבר אף הוא בקבוצת התאגידים המקורבת לשלטון. ארן סיפק לישראל מעל 200 אלף טונות סחורה מאז 7 באוקטובר.

על רקע הביקורת הציבורית החריפה בטורקיה על הסחר עם ישראל, פרסמה קבוצת התאגידים ב-10 בפברואר את ההצהרה הבאה: "בימים האחרונים מופנים חשדות כלפי הארגון שלנו וכלפי חבריו בשל קשרי מסחר שקיימו לכאורה כמה מחברינו עם ישראל. מסיבה זו, אנו עורכים בדיקה מדוקדקת של ההאשמות ומקיימים הליך בירור פנימי בהתאם לתקנון שלנו. מידע בנושא יפורסם עם השלמת ההליך". למרות הבטחה זו, סירבה קבוצת התאגידים להשיב לפנייה של העיתון הסוציאליסטי "אברנסל" בנושא הליך הבירור. בינתיים צצות עוד ועוד עדויות לייצוא סחורות לישראל מחברות ששייכות לקבוצה.

סיוע בעקיפת המצור הימי

אינדיקציה חשובה להיקף המסחר המתנהל בין טורקיה לישראל היא התעבורה הימית הנרחבת בין נמלי שתי הארצות. זאת שעה שהים האדום נחסם למסחר ישראלי בשל התקפותיהם של החות'ים. שר התחבורה הטורקי עבדולקאדיר אוראלאואלו חשף לאחרונה בריאיון, כי בין 7 באוקטובר ל-31 בדצמבר 2023 יצאו 701 ספינות מנמלי טורקיה לנמלי ישראל. בממוצע, שמונה ספינות ביום. מספר זה כולל 480 ספינות שיצאו ישירות מנמלי טורקיה לישראל, ועוד 221 ספינות של מדינה שלישית שעגנו בטורקיה בדרך לישראל. למרות הרטוריקה השלילית של ממשלת טורקיה ושל האליטה העסקית המקורבת אליה כלפי ישראל, הקשרים הכלכליים עמה מבלבלים. טורקיה ממשיכה לספק את הביקוש הישראלי לסחורות כמו פלדה, מלט, פירות, ירקות, מכונות ומוצרי חשמל. תאגיד טורקי אף מספק 7% מתצרוכת החשמל של ישראל באמצעות השקעותיו בייצור.

המתח הפוליטי הפומבי בין אנקרה ותל אביב לא השפיע כהוא-זה על היחסים הכלכליים. לא קשה להבחין בשיקוליו של ארדואן בטיפול הקשר: טורקיה מבקשת לחזק את יחסיה עם המערב כדי להתאושש מהמשבר הכלכלי אליו נקלעה.

אנקרה משתדלת להימנע ממשבר נוסף עם ישראל. לכן ממקד ארדואן את עיקר התקפותיו בראש הממשלה נתניהו, המתקרב להערכתו לסוף דרכו הפוליטית. עבור אנקרה, יעדים פוליטיים וכלכליים קודמים לסוגיות הומניטריות. כך המסחר בין המדינות נמשך על אף הזעם העממי בטורקיה לגבי מה שמתחולל בעזה והתביעות לניתוק היחסים עם ישראל.

בעצרת של תומכי ארדואן, שנערכה במחוז סקאריה שבמערב טורקיה ב-24 בפברואר, התנוסס שלט שקרא: "להפסיק את המסחר המביש עם ישראל". המשטרה הזורזה להחרים. למרות התמיכה הברורה של ההפגנה בנשיא ובמפלגתו, האליטה הפוליטית והכלכלית בטורקיה נרתעת כמפני אש מדרישה כזאת.

על רקע המלחמה המתנהלת בעזה, מדינות מוסלמיות בולטות במיוחד בגינוי הבינלאומי של מעשי ישראל. בשל סיבות מובנות מאליהן, מנהיגים מוסלמיים מתמודדים עם לחצים גוברים מצד דעת הקהל בארצותיהם לנקוט עמדה קשוחה יותר בסוגיה הפלסטינית. לחצים אלה גוברים כעת, כאשר החודש השישי למלחמה חופף לחודש הרמדאן.

עם מנהיגים אלה נמנה גם רג'פ טאיפ ארדואן, נשיא טורקיה, אשר תחילה נקט עמדה ניטרלית כלפי המלחמה, בניסיון למצב עצמו כמתווך בעסקת החטופים בין חמאס וישראל. אך מספרם העצום של ההרוגים הפלסטינים וגינוי בינלאומי גובר של פעולות ישראל, טרפו את שאיפותיו.

הרטוריקה של ארדואן השתנתה במהירות בתגובה לאווירה הציבורית בארצו ולזו והבינלאומית. ב-20 באוקטובר הכריז כי פעולותיה הצבאיות של ישראל הן רצח עם. שבוע לאחר מכן, בהפגנה פרו-פלסטינית, כינה את ישראל "פושעת מלחמה", מה שהוביל להחזרת השגרירים מצד שתי המדינות.

סחר עם פושעת המלחמה

בהתחשב בעמדתו הביקורתית של ארדואן, בהחזרת השגריר הטורקי מתל אביב ובטבח המתמשך של המוני נשים וילדים בעזה, ניתן היה לצפות שהממשלה האסלאמיסטית באנקרה תשקול מחדש את קשרי המסחר הענפים עם ישראל. טורקיה – חברת נאט"ו היחידה בעלת רוב מוסלמי – הייתה יכולה להטיל על ישראל סנקציות כלכליות בדרישה להפסקת אש. אך דבר מעין זה לא קרה.

לא רק שהיקף המסחר בין טורקיה וישראל הרקיע שחקים – רוב המסחר והתובלה בין המדינות מנוהל בידי קבוצת תאגידים המקורבים לארדואן. בעוד נאמני הממשלה מגנים ומביישים באופן פומבי צרכנים של רשת סטארבקס ומותגים נוספים שהביעו תמיכה בישראל, בחדרי חדרים הם עצמם מפיקים רווחים נאים מהמתקפה הישראלית על עזה.

להצהרותיו של ארדואן אין משמעות נוכח ההרחבה החשאית של המסחר עם ישראל. בשנת 1996 חתמו שתי המדינות על הסכם סחר חופשי לביטול מכסים על תוצרת תעשייתית. למרות המשברים הפוליטיים שנתגלו מאז בין טורקיה לבין ישראל – בהם תקרית המרמרה, בה חיל הים הישראלי השתלט על ספינה טורקית והרג עובדי סיוע הומניטרי, הקשרים הכלכליים הוסיפו להתפתח בשקט. זאת במיוחד מאז עלייתם לשלטון של ארדואן ומפלגתו ב-2002. לפי מידע שפרסם איגוד היצואנים הטורקי, הייצוא לישראל גדל מ-1.4 מיליארד דולר בראשית שנות האלפיים ל-5.1 מיליארד ב-2023 – יותר מפי שלושה וחצי. טורקיה נמצאת במקום הרביעי בין מקורות הייבוא של ישראל.

דלק למכונת המלחמה הישראלית

טורקיה מספקת 65% מייבוא הפלדה של ישראל. התאגיד ICDAS, המזוהה עם קבוצת התעשיינים המקורבת לארדואן, נמנה עם יצואני הפלדה הגדולים לישראל. מאז 7 באוקטובר ייצא ICDAS 50 אלף טון פלדה לנמל חיפה. בחלק מפלדה זו משתמשת התעשייה הצבאית הישראלית לייצור תחמושת. זו משוגרת בהמשך אל שכונות מגורים צפופות ברצועת עזה או לשטחן של לבנון ושל סוריה.

מעברת שער העלייה בחיפה, 1951 (צילום: בית התפוצות)

כך הוקם קונגרס המעברות ב-1951

במעברה לא היה שירות רפואי, הרופא מכפר סבא שניסו להזעיק סירב לבוא וקווי נפטר. לדברי אלגזי "אין לנו שום מושג על מהלכה של האסיפה, אבל בסיומה הם ניסחו עצומה וחתמו את שמותיהם. ראשונים חתמו שני פעילים שסיכנו את עצמם יותר מכל: ויקטור מועלם ואהרון נסים, קומוניסטים עיראקים". היתה זו תחילת ההתארגנות הקולקטיבית של המעברה. למחרת יצאו מאות תושבים להפגנה ההמונית הראשונה.

בין יולי 1951 לנובמבר הם עשו דרך ארוכה. בנובמבר 1951 הגיעה משלחת שלהם לכנסת, חמישה גברים ואשה אחת, עם רשימת דרישות מפורטת ומנומקת. ובדצמבר 1951 הם כבר היו אחת משלוש המעברות שהובילו ניסוי פוליטי נועז: הקמת קונגרס המעברות (مؤتمر المخيمات) – התארגנות על-מקומית של 18 מעברות. יצוין שהקריאה להקמת ה"קונגרס" נכתבה בערבית ותורגמה לעברית וליידיש.

הגירוש האלים

ה"קונגרס" לא האריך ימים, אבל הוא גרם לפוליטיזציה מהירה של מצוקת המעברות והתניע תהליך דמוקרטיזציה "מלמטה" – מאבק על ייצוג דמוקרטי של יושבי המחנות. בדומה למאבקים מעמדיים וחברתיים אחרים של אותן שנים, גם מאבק זה סבל מדיכוי אלים מצד המשטרה, שירותי הביטחון, הסוכנות היהודית ומשרדי הממשלה.

שירותי הביטחון עמדו גם מאחורי הגירוש בידי שוטרים וחילים של תושבי מעברת כפר סבא וחיסולה בחורף של 1953. התושבים, מרביתם יוצאי עיראק, גורשו באישון לילה על גבי משאיות צבאיות. העילה הרשמית לענישה הקולקטיבית הייתה: קיומה של "פעילות קומוניסטית מסוכנת" במעברה.

יוסי אבו

השקת ארכיון השמאל בי-ם

בהשתתפות עשרות פעילים, הושק השבוע (26.3) בסניף חדש בירושלים ארכיון השמאל הישראלי המקוון. מנהל הארכיון, הבמאי ערן טורבינר, מסר: "כל יום האתר שלנו מתרחב ומעמיק בעוד סריקה של חוברת או חוברות, בעוד שם של פעילה או פעיל בעוד סרטון ובעוד תמונה. זאת, בזכות התמיכה שאנו מקבלים בחודשים האחרונים. נשמח אם תבקרו באתר, תשלחו הערות, רעיונות, שמות נוספים וגם תמיכה נוספת שתקבל בברכה. אנחנו מרגישים שהארכיון הוא מקור כוח להמשיך ולפעול".

בגיליון 149 של הרבעון להיסטוריה "זמנים", שראה אור לאחרונה, פורסם מאמרו של פרופ' גדי אלגזי "התארגנות נוכח כפיפות: מאבק המעברות, 1951-1952".

המחקר על אודות מאבקי המעברות בראשית שנות החמישים מעורר עניין רב בשנים האחרונות. בהקשר זה ראוי לציון ספרה של תמר גוז'נסקי "קומוניסטים מזרחים – המערכה נגד אפליה עדתית ולמען הזכות לדירה" (הוצאת פרדס, 2018). גם המאמר ב"זמנים" עוסק בשאלה כיצד עלה בידם של תושבי מחנות מעבר, - מהגרים שזה מקרוב באו, שהתמודדו עם אבטלה עמוקה והיו נתונים לפיקוח פוליטי ומשטרי הדוק מטעם השלטון של מפא"י - ליזום פעולות מחאה המוניות? מה היו דגמי התפיסה והפעולה הפוליטית שבהם השתמשו וכיצד הגיב השלטון לאתגר שהציבו? אלגזי משתמש בכלי המיקרהיסטוריה כדי לבחון מקרוב שורת עימותים במעברת כפר סבא. הוא עוקב אחר המוחים והמפגינים בדרכם מאוהלי המעברה אל רחובות הערים.

הקמת קונגרס המעברות

במוצאי שבת, 14 ביולי 1951, התכנסו תושבי מעברת כפר סבא לאסיפה בעקבות מותו של אחד התושבים, יחזקאל קוזי.

ירידה משמעותית בייצוג

החברה הערבית בתקשורת

בשנת 2023 נרשמה ירידה משמעותית בייצוג של החברה הערבית בתקשורת המשודרת המרכזית בשפה העברית בישראל, כך עולה מנתוני מדד הייצוג. בשנה שעברה עמד שיעור הייצוג של החברה הערבית על 2.8% בלבד, זאת על אף ש-18% מאזרחי המדינה הם ערבים. המדד בוחן את כל תוכניות החדשות בערוצי הטלוויזיה כאן 11, קשת 12 ורשת 13 וכן ברשתות הרדיו כאן ב' וגלי צה"ל.

בשנת 2021, עלה שיעור הייצוג ל-3.7%. לפי חוקרי חברת יפעת מחקרי מדיה, בשנת 2022 ירד שיעור הייצוג ועמד על 3.4% ואילו בשנת 2023 נמשכה מגמת הירידה. על פי האתר העין השביעית, אם בשנת 2022 הופיעו חברי כנסת ערבים בתקשורת המשודרת למעלה מאלף פעמים, הרי שבשנה שעברה נרשמו רק 366 הופעות שלהם.

יצוין שבניתוח של נתוני של 2023 לפי גופי השידור, בולטים הצניחה העצומה בשיעור הייצוג של החברה הערבית בקשת 12, גוף התקשורת הפרטי המוביל, ומנגד - היתרון של השידור הציבורי על פני השידור המסחרי בייצוג הולם.

חד"ש ביונה על החלטת מועצת הביטחון

ולשחרור כל החטופים. מול ונגד ההפקרה המכוונת מצד נתניהו, אנחנו קוראים למהלך זה כבר חודשים, ועכשיו הגיע זמן מעשה: הפסקת אש מוחלטת, שחרור החטופים והשבויים, משא ומתן מדיני למען שלום צודק. זאת הדרך!"

החזית הדמוקרטית לשלום ושוויון יום האדמה - זיכרונות ולקחים

הרצאה ועדויות מיום האדמה הראשון 1976

בהשתתפות: ד"ר נג'מה עלי,
תאופיק כנאענה וג'מילה נסאר

יום חמישי, 28.3, 19:00

לינק להצטרפות בזום

ועדת המעקב של הציבור הערבי

עצרת מרכזית לציון יום האדמה

שבת, 30.3, 13:30

דיר חנא, כיכר יום האדמה

ערב תמיכה בסרבן המצפון

בן ארד

הופעות של NO ALLIAS

ושל אברי ג'י

שבת, 30.3, פתיחת דלתות בשעה 20:00

מרכז יונג יידיש, התחנה המרכזית החדשה ת"א

עלות כניסה: 20 ש"ח

מועצת הביטחון של האו"ם אישרה בשני (25.3) הצעת החלטה הקוראת להפסקת אש מיידית ברצועת עזה במהלך חודש רמזאן. ארה"ב לא הטילה וטו נמנעה בהצבעה וההצעה נתקבלה. ההצעה שאושרה קוראת גם לשחרור החטופים המוחזקים בידי חמאס מיד ובלי תנאים. כמו כן קוראת ההחלטה "להבטיח גישה הומניטרית כדי לתת מענה לצרכים הרפואיים וההומניטריים האחרים" של תושבי הרצועה ודורשת מהצדדים "לעמוד בהתחייבותיהם על פי החוק הבינלאומי עם כל בני אדם שהם עוצרים".

יצוין שזו הייתה הפעם הראשונה מאז פרוץ המלחמה בעזה, שארה"ב לא בלמה במוסדות האו"ם הצעה להפסקת אש. את ההצעה קידמו עשר מדינות: אלג'יריה, גינאה, אקוודור, יפן, מלטה, מוזמביק, סיריה לאון, סלובניה, דרום קוריה ושווייץ.

בעקבות ההצבעה, ביטל ראש הממשלה בנימין נתניהו את יציאתה לווינגטון של המשלחת הישראלית בראשות השר רון דרמר וראש המל"ל צחי הנגבי. נתניהו טען שווינגטון "נסוגה מעמדתה העקבית ופגעה במאמץ המלחמתי". מלשכת ראש הממשלה נמסר, כי ארה"ב הודיעה קודם להצבעה כי היא תאפשר להצעה לעבור, אך "זו נסיגה ברורה מעמדתה העקבית של ארה"ב במועצת הביטחון מאז תחילת המלחמה".

בחד"ש שיבחו את החלטת מועצת הביטחון הדורשת הפסקת אש מיידית שתוביל להפסקת אש ממושכת ולשחרור חטופים. לדברי חד"ש, "ההחלטה היא צעד חשוב של הקהילה הבינלאומית האומרת שמלחמת החורבן בעזה חייבת להסתיים. על ממשלת ישראל לכבד את הקונצנזוס הבינלאומי ולפעול לעסקה מידית, אשר תוביל לסיום הלחימה ולקידום פתרון מדיני המבוסס על סיום הכיבוש ועל הקמת מדינה פלסטינית עצמאית – כנאמר בהחלטות או"ם קודמות".

אך בחד"ש גם הבהירו: "אנחנו יודעים שממשלת הימין הקיצוני לא תממש את ההחלטה, ותמשיך בהתנגשות חזיתית עם עמדת העולם כולו. עלינו להפילה ולהציב אל מולה אלטרנטיבה אמיתית". ח"כ עופר כסיף (חד"ש) הוסיף: "אני מבין את החלטת מועצת הביטחון הקוראת להפסקת אש

מערכת 'זו הדרך'

אירוע הוקרה לכבוד פרישתו של

עורך 'זו הדרך' אפרים דויד

בהשתתפות מזכ"ל מק"י עאדל

עאמר וחברי המערכת בעבר ובהווה

יום חמישי, 4.4 בשעה 19:30

מועדון הגדה השמאלית, אחד העם 70 ת"א

zoha.org.il

זו הדרך ברשתות החברתיות

וואטסאפ

טוויטר

פייסבוק

אינסטגרם

טלגרם

